

Program de Transfer Tehnologic în cultivarea și procesarea legumelor și fructelor la Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul (Dondușeni) Etapa II, septembrie 2016

Context. Deși în Moldova sunt companii agricole moderne ce utilizează tehnologii de ultimă oră în cultivarea și procesarea legumelor și fructelor, există încă o mare necesitate pentru diseminarea acestor tehnologii moderne în Republica Moldova. Proiectele anterioare s-au focusat asupra fermierilor, oferindu-le instruire și creând loturi demonstrative în terenurile lor. Într-o măsură oarecare, colegiile agricole au fost ignorate. Dar este rolul lor de a instrui specialiștii-practicieni în cultivarea și procesarea legumelor și fructelor. Pentru a instituționaliza aceste tehnologii moderne, Moldova are nevoie de o instituție ce are o gospodărie modernă utilizată pentru instruire unde pot fi demonstrate aceste tehnologii, dar și angajamentul său oficial, legal în formarea inițială și continuă.

Colegiul Agricol din Țaul a fost declarat drept Centru de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole (CEHTA). El este axat pe creșterea și procesarea legumelor și fructelor, are un personal și management angajat, o stațiune didactic-experimentală cu dimensiuni considerabile utilizată și în scopuri didactice.

Fundația Servicii de Dezvoltare din Liechtenstein în Moldova prin intermediul Proiectului EdAgri lansează etapa a doua a programului de transfer tehnologic cu scopul de a susține CEHTA din Țaul pentru a deveni un centru, unde sunt aplicate o multitudine de metode moderne, bine documentate și diseminate, de cultivare a legumelor și fructelor.

Schema Programului de Transfer Tehnologic va permite subcontractanților de servicii de consultanță să aplice tehnologii noi în cultivarea și procesarea legumelor și fructelor în stațiunea didactic-experimentală sau în laboratoarele colegiului. Aceasta permite profesorilor și studenților să observe și să experimenteze tehnologii de ultimă oră, să dobândească o înțelegere mai profundă a lor. Finalmente, CEHTA din Țaul va fi transformat într-un loc unde sunt implementate tehnologii moderne de producere, iar studenții, fermierii pot vedea pe loc modul în care ele sunt aplicate.

Subiecte: suportul este oferit pentru toate aspectele ce țin de cultivarea și procesarea legumelor, fructelor, nucilor și pomușoarelor, plantelor aromatice și mirodeniilor. Spre exemplu, este posibil să se propună o tehnologie pentru tratarea solului utilizată în cultivarea legumelor, de combatere a dăunătorilor în producerea fructelor sau tehnologii specifice de procesare a produselor alimentare vegetale. Pot fi propuse diferite tehnologii intensive, organice, inclusiv ecologice.

Cine poate aplica?

- Universitatea Agricolă,
- institute de cercetare,
- instituții specializate,
- companii focusate pe agricultură,
- ONG-uri,
- experți individuali, inclusiv cercetători și profesori,
- laboratoare specializate,
- fermieri cu experiență,
- colegii agricole.

Cerințe. Cererea de aplicare pentru programul de transfer tehnologic va cuprinde următoarele:

1. **Propunerea unei tehnologii potrivite** utilizate în cultivarea sau procesarea legumelor și fructelor, dar neaplicată pe scară largă în Republica Moldova. Aceste tehnologii, cel mai probabil, sunt deja folosite în străinătate sau în fermele și companiile moderne din Moldova, dar nu sunt aplicate pe scară largă în țară.
2. Pentru aceasta ar trebui să fie oferite **informații** ce ar explica *la ce problemă se referă* tehnologia și care sunt *etapele implementării ei*, inclusiv care sunt *materialele necesare*, inclusiv *fișe tehnologice*. Ele trebuie să fie scrise într-un limbaj accesibil pentru studenții și lucrătorii agricoli. Vizualizările au un mare avantaj. S-ar putea ca astfel de materiale informative să existe deja în limba română pentru tehnologia propusă. În acest caz, nu este necesar ca ele să fie create din nou. La fel, deja ar putea exista informații ce pot fi adaptate pentru nivelul colegiului (simplificate). Sau ele sunt în alte limbi și pot fi traduse, adaptate. În cazul în care nu există informații corespunzătoare pentru a fi traduse sau adaptate, atunci ele pot fi elaborate în cadrul acestui program. Aceste materiale *trebuie publicate până la aplicarea tehnologiei* în terenurile colegiului, astfel încât profesorii și studenții pot fi ghidați cu ajutorul acestor materiale informaționale.
3. Această tehnologie urmează să fie **aplicată** pe câmpurile didactice sau în unitățile de producere ale colegiului. Scara de aplicare trebuie să fie destul de mică, deoarece transferul tehnologic urmărește în mare parte scopuri didactice. Orice propunere trebuie să ia în calcul materialele, echipamentele, instrumentele și consumabilele necesare pentru pilotarea tehnologiei propuse. Aplicații urmează să propună organizațiile și ofertele comerciale/de preț unde pot fi ele procurate în țară. Bugetul trebuie să reflecte realist nevoile financiare.
Profesorii și lucrătorilor agricoli (elevii, eventual) trebuie să fie **ghidați în pilotarea și implementarea** tehnologiei și să primească suportul necesar. Aceasta cere de la experți prezența la fața locului, care poate fi combinată și cu ghidarea la distanță (prin telefon, email, Skype, poze, etc). De asemenea, profesorii, personalul și studenții vor fi **ghidați cum să documenteze mai bine aplicarea tehnologiei** (procesele, aspectele economice), cum să colecteze și documenteze datele obținute. După fazele de informare, aplicare și protocolare, personalul colegiului va fi susținut în etapa de a face concluzii cu privire la pilotarea tehnologiei. Spre exemplu, ce poate fi îmbunătățit la următoarea aplicare a tehnologiei date? În acest sens considerăm a fi utile ateliere de lucru cu invitarea părților implicate.

Logistica: Fundația LED Moldova va încheia contracte de prestări servicii cu cei selectați în bază de concurs. CEHTA din Țaul oferă camere confortabile pentru cazarea oaspeților, astfel încât înnoptările nu sunt o problemă. Procurarea bunurilor necesare pentru pilotarea tehnologiei (echipamente, instrumente, consumabile) se va face direct de către Fundația LED Moldova prin transfer către companiile locale recomandate de experți. Bugetul trebuie să reflecte realist nevoile financiare, inclusiv estimarea serviciilor de expertiză și consultanță, a costurilor de transport, cazare și alimentare pentru care Fundația LED are stabilite prețurile.

Procesul de selecție. Toate propunerile vor fi analizate de către Unitatea de Implementare a proiectului conform următoarelor criterii:

- generale eligibile (dosar complet),
- tehnologie fezabilă și replicabilă,
- relevanța,
- calificarea și/sau experiența echipei de implementare sau a conducătorului.

Buget total: 120'000 €. **Durata totală a programului:** 2 ani (2016-2018); în 4 runde de colectare a cererilor de aplicare (primăvara și toamna).

Încurajăm toate persoanele interesate să contacteze și să viziteze oficiul LED pentru clarificări, ajutor și informații utile înainte de a depune cererea de aplicare **la adresa:** or. Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni nr. 25, oficiul 21, tel. (022) 232 239, 221 950, Proiectul EdAgri, Liliana Calmațui, liliana.calmatui@led.md

Schema Programului de Transfer Tehnologic

